

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ

Стопански факултет

Катедра "Икономика, индустриален инженеринг и мениджмънт"

КУРСОВА РАБОТА

по

АНАЛИЗ НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ

на студента:

НИКОЛАЙ ГЕОРГИЕВ СИНОРОВ

Фак. №: 161219049, гр. 55, курс 4

Индустриален мениджмънт

ТЕМА:

**Анализ на съотношението „Ползи/Разходи“
„Тайбрейк Сълюшънс“**

Преподавател:

ас. Васил Кузмов

**София
2023 г.**

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ

Стопански факултет

Катедра "Икономика, индустриален инженеринг и мениджмънт"

ЗАДАНИЕ

ЗА КУРСОВА РАБОТА

по дисциплината

АНАЛИЗ НА СТОПАНСКАТА ДЕЙНОСТ

на студента: Николай Георгиев Синоров, Фак. № 161219049, гр. 55

1. ТЕМА:

Анализ на съотношението на „Ползи/Разходи“ „Тайбрейк Сълюшънс“

2. СЪДЪРЖАНИЕ на КУРСОВАТА РАБОТА:

2.1. Теоретико – методическа част

2.2. Изходни данни

- отчет за приходите и разходите на компанията

2.3. Практико – приложна част

- Включва изчисления, оценки, анализи и коментари по
направленията и показателите в т. 2.1.

2.4. Графична част

- схеми, диаграми и др. в съответствие със заданието.

3. СРОК ЗА ПРЕДАВАНЕ: 14.04.2023 г.

Дата: 07.04.2023 г.

ПРЕПОДАВАТЕЛ:

/ас. Васил Кузмов/

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Теоретико - методическа част.....	3
1.1. Индекс на рентабилността(PI)	5
1.2. Нетна настояща стойност(NPV)	6
2. Изходни данни.....	7
3. Практико – приложна част.....	8
3.1. Общи данни за компанията.....	8
3.2. Приходи/разходи PR/R.....	9
4. Изводи.....	10
5. Използвана литература.....	11

1. Теоретико-методическа част

Анализът на съотношението разходи-ползи е водещ във финансовата и икономическа теория, който се смята за надежден и достъпен метод за оценка на състоянието на даден проект или компания, в следствие на който може да бъде достигнат търсеният резултат или осъществено необходимото реструктуриране, в зависимост от целите за които той се прави.

Той представлява практическа техника за анализ на публични проекти и мероприятия. В теорията и практиката на съвременния свят са познати два типа критерии за анализ и оценка:

- Критерии (методи), които не отчитат стойността на парите във времето и дават “недисконтирана” оценка на проектите. Такива методи са метод на поддръждането чрез “преглед”, метод на “изплащането”, метод на “постъпленията на 1 лв. разходи” и др. Общото при тези методи е, че те са относително “груби” – дават приблизителна представа за достоинства на различните инвестиции и имат ограничено приложение в практиката.
- Критерии (методи), които отчитат стойността на парите във времето и дават “дисконтирана” оценка на инвестицията.

Анализът “разходи-ползи” използва основно вторият тип методи и именно той ще е предмет на настоящата разработка. Необходимо е също преди да се премине към същността на разработката да се направи уточнението, че анализът разходи-ползи се разглежда от специалистите в две направления – от икономическа и от финансова гледна точка. Основната разлика се корени в идеите на двата метода. При икономически насоченият анализ акцентът се поставя върху общественият интерес, а при финансовият доминира частната гледна точка. Частният инвеститор се интересува от финансов анализ на разходите и ползите, а икономическият е по-всеобхватен и разглежда последиците за обществото. В настоящият курсов проект под анализ на съотношението разходи – ползи ще разбирате финансовият аспект, с изключение на случаите, в които изрично не е упоменато друго.

Един от най-сериозните проблеми, свързани с изчисляването на „анализа разходи- ползи”, е участието на много компоненти, представляващи

„ползи” и съответно „разходи” при реална невъзможност всички те да бъдат отчетени или поне в достатъчна степен. Поради това при използването на този подход е необходимо да се следва един основен принцип – въвеждане на единна мерна единица.¹

Универсалната мерна единица, която е използвана е обемът на паричният поток. При този анализ не само ползите, но и разходите трябва да бъдат оценени като еквивалентна сума пари, разликата е, че трябва да бъдат изразени в пари към конкретен период от време. Това се налага от различната стойност на парите, което е следствие от много фактори, сред които преимуществено значение има инфлацията.

Съвременната монетарна система е найустойчивата обществена система. През 20 век тя се характеризира с постоянно нарастване на количеството пари в обръщение, стабилна инфлация на контролируеми нива и в следствие, намаляване на стойността на паричните единици. Казано по-ясно, един лев след пет години няма да е толкова скъп колкото е един лев днес.

Причината за това се крие във факта, че този паричен ресурс може да бъде инвестиран, следователно да носи лихва /доход/ в продължение на определен период от време. Към края на този период той ще струва първоначалната му стойност плюс лихвите за периода. При тези хипотетични условия, ако представим лихвения процент като r , тогава един инвестиран лев за определен брой години t ще нарасне по стойност до: $(1+r)^t$

Следователно количеството пари, което трябва да бъде депозирано в банка днес и което би нараствало в бъдеще, ще бъде един лев на t години тоест $(1+r)^t$

Полученото опростено уравнение се нарича дисконтирана стойност или настояща стойност на един лев инвестиран t години в бъдещето. Когато стойността на парите създадени от ползите на проекта в определен момент от бъдещето се умножи по дисконтираната стойност на един лев към този момент от бъдещето, то резултатът е дисконтирана настояща стойност от тази полза, резултат от проекта, който оценяваме. Същата процедура се прилага и по отношение на разходите. В крайна сметка нетните ползи от проекта ще бъде сумата от настоящата стойност на ползите минус настоящата стойност на разходите.

Изборът на подходящ лихвен процент за дисконтиране е отделен въпрос при прилагането на анализ „разходи-ползи”. По същество той трябва да

варира, според сферата на инвестиране, периода на инвестицията, индекс на възвръщаемост и други фактори.

Съществуват някои условия, при които анализът „разходи-ползи” може да доведе до грешни интерпретации при анализа на различните варианти за инвестиране. Това може да се случи, когато трябва да се оценят или вземат под внимание недискотни активи при изчисленията на вероятните ползи от инвестициите в мерки за борба с негативни природни явления. Пример за недисконтен актив е човешкият живот, който няма показатели, по които да бъде оценен.

Днес, за да е надежден анализът трябва задължително да се основава на един от следните показатели/методи или комбинация от тях:

- Нетна настояща стойност (Net present Value, NPV),
- Индекс на рентабилност (Profit Index - PI);

1.1.Индекс на рентабилността(PI)

Индексът на рентабилност (PI) представлява доходът, който ще осигури в периода на изпълнение на проекта всеки инвестиран лев. Определянето на приходите и разходите на БО е предпоставка за финансов анализ на тяхната ефективност. Основен показател е съотношението ползи/разходи, познато още като Индекс на рентабилността (PI). Коефициентът се изчислява по формулата:

$$PI = \sum_{i=1}^n PR / (1+r)^i / \sum_{i=1}^n R / (1+r)^i \quad (2)$$

Където:

PR – приходи за всяка от наблюдаваните години, лв;

R – разходи за всяка от наблюдаваните години, лв;

r – норма на възвръщаемост (дисконтова норма);

n – брой години, за които се оценява ефективността.

Анализът „разходи-ползи“ е практическа техника за анализ на публични проекти и мероприятия. В теорията и практиката на съвременния свят са познати два типа критерии за анализ и оценка на проекти:

- Критерии (методи), които не отчитат стойността на парите във времето и дават „недисконтирана“ оценка на проектите. Такива методи са метод на подреждането чрез „преглед“, метод на „изплащането“, метод на „постъпленията на 1 лв. разходи“ и др. Общото при тези методи е, че те са относително „груби“ – дават приблизителна представа за достойнствата на различните проекти и имат ограничено приложение в практиката.
- Критерии (методи), които отчитат стойността на парите във времето и дават „дисконтирана“ оценка на проектите.

1.2. Нетна настояща стойност (Net Present Value, NPV)

Това е разликата между настоящата стойност (Present value - PV) на бъдещите парични потоци от определена инвестиция и стойността на инвестицията. Тя отразява ефекта на времето върху очаквания паричен поток през периода на инвестицията. Настоящата стойност на очакваните парични потоци се изчислява чрез тяхното дисконтиране с определено ниво на възвращаемост (минимално ниво на възвращаемост).

Например, инвестиция от 1000 лева при 10% ниво на възвращаемост би създало 1100 лева в края на годината. При тази логика, настоящата стойност на 1100 лева при желаното ниво на възвращаемост (10%) е 1000 лева.

Стойността на инвестицията (1000 лева в този пример) се извлича от получената стойност, като в този случай е нула (1000 минус 1000 лева). Този пример онагледява една от двете техники за дисконтиране на парични потоци (другата е вътрешната норма на възвращаемост) използвана при сравнителни оценки на инвестиционни проекти, където паричният поток варира във времето. Анализът ползи/разходи основно използва следният метод: Чиста настояща стойност.

$$NPV = \sum (B_t - C_t) / (1 + R)^t \quad (1)$$

Където:

B_t - ползи на проекта за период t ;

C_t - разходи за проекта в период t ;

R - обществена норма на дисконт (SDR);

n - брой периоди/години полезен живот на проекта.

Получените резултати могат да имат три значения:

- a) При $NPV > 0$ – Настоящата стойност на паричния поток е по-голяма от разходите за проекта (инвестицията). Това е основание тя да се счита за ефективна;
- b) При $NPV < 0$ - Настоящата стойност на паричния поток през периода на инвестицията не е достатъчна за да покрие разходите за инвестицията, инвестицията е неоснователна;
- c) $NPV = 0$ - Сумата от паричните потоци на проекта е точно толкова, колкото да възстанови инвестирания капитал.

2. Изходни данни

Данни от отчета за приходите и разходите (ОПР) на три последователни периода на компанията „Тайбрейк Сълюшънс“

Таблица 1.

Изходни данни от отчета за приходите и разходите		
1.	Обща сума на разходите за 2020 г.	13 134 131 900 лв.
2.	Обем на дейността за 2020 г.	13 434 634 145 лв.
3.	Обща сума на приходите за 2020 г.	13 923 624 098 лв.
4.	Обща сума на разходите за 2021 г.	17 345 235 765 лв.
5.	Обем на дейността за 2021 г.	17 876 543 062 лв.
6.	Обща сума на приходите за 2021 г.	18 085 643 722 лв.
7.	Обща сума на разходите за 2022 г.	20 876 241 956 лв.
8.	Обем на дейността за 2022 г.	21 000 865 435 лв.
9.	Обща сума на приходите за 2022 г.	21 200 110 988 лв.

3. Практико – приложна част

3.1. Общи данни за компанията

Първоначално Дружеството е учредено и регистрирано на 30 Май 2017 год.

На 16 Март 2018 год. фирмата се регистрира по ЗДДС с номер BG204615369 на основание чл. 100 ал. 1 от ЗДДС - Регистрация по избор

На 27 Ноември 2019 год Името се сменя от ТикТек Би Ю на Тайбрейк Сълюшънс Лимитед – Клон България

На 10 Март 2021 год се променя седалището на фирмата, от гр. София, р-н Лозенец, бл. 43 на гр. София, р-н Слатина, ул. "Никола Тесла", 3, офис сграда BSR София 1.

Основната дейност на фирмата е вътрешно и външнотърговска дейност, търговско представителство и посредничество, информационни, програмни и други услуги.

Предлаганите продукти са софтуерни програми, които са лично притежание на компанията – лично разработени, предлагани на другите компании за ползване. „Тайбрейк Сълюшънс“ продава тези софтуерни продукти на своите компании-клиенти само B2B. Като разбира се, в пакета се включва и тяхната поддръжка.

Най-вече това са софтуери за онлайн търговия, за складиране на информации, понеже повечето компании закупили си софтуерите са именно онлайн трейдинг брокерските фирми, занимаващи се с търговия на акции, криптовалути, индекси и тн. Като за пример мога да посоча софтуера на компанията – BackOffice – програма, която е вързана към дадена онлайн трейдинг страница и в нея агентите пазят информация за крайния си клиент, поддръжка на акаунта му, лични данни, опции за най-различен тип търгуване, звънене на клиента, депозирането му...

Подобно на тази програма, компанията разполага и с уеб модел страница – Plexor, само че до там имат достъп само агенти от 1во ниво и както всички служители в компанията, като тук също се съхраняват лийдове – клиентите, но има и множество други тип операции, които именно техникал съпорта се грижи всичко да е изрядно. И накратко, когато тези

агенти от компаниите – клиент на „Тайбрейк Сълюшънс“, крайният им клиент депозира, те се изместват към BackOffice-а и оттам бива назначен друг агент за него.

Богат избор от закупени Microsoft лицензи.

Използването на програма Zoiper – чрез която се осъществява връзката между агентите и клиентите.

Компанията има около 15 отдела, като те са: DevOps Team, QA Team, Development Team, BI Team, Tech support, Desktop support, Payment methods... като всичките тези отдели работят и както в програмите упоменати по-горе, така и в още, които са по-насочени за тестване, админски портали, среди за разработка и тн.

„Тайбрейк Сълюшънс“ насочи вниманието си към момента с откриването на изцяло нова онлайн трейдинг платформа - XCite, която компаниите-клиент биха могли да използват за какви ли не цели, даже да пренасочат текущите си клиенти към нея.

3.2. Приходи/разходи PR/R

Въз основа на данните за приходи и разходите са направени изчисления на NPV, както и са определени дисконтните ставки, а именно резултатите показват, че нормата на възвращаемост е най-ниска през третата година – 15%, както и възвращаемостта на инвестицията е най-голяма през този период 1,345

Относно съотношението ползи/разходи, резултатът е:

$$\begin{aligned} PI &= 13\,923\,624\,098 / (1+0.3) + 18\,085\,643\,722 / (1+0.33)^2 + 21\,200\,110\,988 / \\ &(1+0.15)^3 / 13\,134\,131\,900 / (1+0.3) + 17\,345\,235\,765 / (1+0.33)^2 + 20\,876\, \\ &241\,956 / (1+0.15)^3 \\ &= 35,921,048,204.06 / 33,709,186,959.12 = 1.062 \end{aligned}$$

Следователно, инвестициите на БО са правилно насочени и водят до положителен резултат. Съотношението ползи/разходи е по-голямо от

единица. То дава възможност да се оцени доколко могат да се увеличат разходите или с колко могат да спаднат приходите преди да се наруши привлекателността на проекта. В изследвания случай и двете възможности са недопустими, тъй като стойността на PI е близка до 1-ца (1.062). Ако се наруши този баланс, съотношението може да падне под 1-ца и тогава инвестицията ще стане неизгодна.

4. Заключение

Реализирането на печалбата е основна цел, която се преследва с дейността на всяко предприятие и в този аспект се търси възможно най-големият обем, до който тя би могла да достигне като се вземат под внимание всички външни фактори, имащи отношение към нейната дейност.

Всяко предприятие получава приходи от своята дейност, но същевременно с това прави и разходи. В този смисъл печалбата се разглежда като положителна разлика между реализираните приходи и направените разходи за съответния период. Печалбата, като краен резултат от фирмената дейност може да служи като естествен измерител на резултативността от тази дейност. Печалбата, обаче не е единствения измерител на ефективността на фирмената дейност. Тя се явява като резултат в края на даден период и не най-подходящия измерител за оценка в процеса на дейността. Обстоятелството, че финансовият резултат от дейността на предприятието е печалба, означава, че предприятието е рентабилно, но абсолютната сума на печалбата не показва степента на ефективност. За да се даде точна характеристика на степента на ефективността, трябва абсолютната сума на печалбата да се съизмери, да се постави в отношение към друга величина, приета за база. Базата за изчисляване на рентабилността може да бъде различна разходите на предприятието, приходите, активите, собствения капитал. По този начин рентабилността може да се оценява и анализира в различни аспекти. За целта световната теория и практика е създавала и отработила голямо разнообразие от методи на финансовия анализ, които дават възможност, както за крайни, така и за периодични оценки на фирмената дейност.

Чрез анализа на приходите и печалбата фирмите могат успешно да се ориентират във външната икономическа среда и постоянно да контролират вътрешното си фирмено състояние.

5. Използвана литература

1. Ангелова Й., Ръководство за разработване на курсови работи по финансов анализ, Първо издание, КИНГ 2001, София, 2014;
2. Дончев Д., Ангелова Й., Ръководство за разработване на курсови работи по финансов анализ, Първо издание, Софттрейд, София, 2005
3. Отчет за приходите и разходите на „Тайбрейк Сълюшънс“ за 2020- 2022 год.